

(א) ז"ק סט. כחכות עה. פנהדרין לא: גיטין לח. עה. עדימ' לח: כחכות כד. (ב) ז"ל אחוה, (ג) רש"ל, (ד) נבחרות מתא, (ה) נעלין קעג, (ו) נבחרות פו. ערבין כב, (ז) ז"ל דרבא, (ח) ז"ל כל, (ט) רש"ל מ"ו וע"י רש"ש, (י) ש"ך ז"ל ע"ג.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה וראיה וכו' של ראה כל זמן ש"ל ומינת וז מתק: (ב) ד"ה בר מתן וכו' ומשמע קבלנות: (ג) ד"ה פיעת וכו' מייג לאו ש"ל אות ד' מתק: (ד) ד"ה רב הונא ט' דבין דחיי מודה וכו' וכל הני גביות היינו מקרקעי וכו' דבזמן הזה כיון קבלנות: (ה) תוס' ד"ה וראיה וכו' דהיינו כשטרא דקיש: (ו) בא"ד למחן דפרקי אדרבה כ"י רובפי בקונטרס דאי לאו דלמפיס נכרי לערב לא היה מתקן ליה בערבות הנה מיהא כ"ל:

מוסף רש"י

לא יפרע מן הערב. תחלה עד שמעב את הלוה לרין ויחייבוו כ"ד ואם אין לו מה לשלם או יפרע מן הערב (דע"ל קעג). לא יתבע ערב כשטרא דקיש: עד שמעב מן הלוה וכל יאה לו מה לפרע (נבחרות פו. פריעת בעל חוב מצוה. מזה עליו לפרוע חובו ולהמת דבין, דכתיב מן דק, שיהא הן שקל דק ולאו שקל דק (נבחרות פו. ע"פ בית שם). ויתמי לאו בני מעבד מצוה גינה. דקטס הן, אלא יתמין עד שגדליהו (עריין כב). אימר צורי אתפסיה. אביהם נתן לבעל חובו מעות או כסף והבז במשטין שבעת מיתה ולא הפקין לזולת את השטר מרד (סח).

מוסף תוספות

א. עיין בראשונים, ולאורה משמע מוס' דלא כהראשונים.

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעד.

עין משפט
נר מצוה

קבל א מ"ו פ"ה מה' מלוא וזה ה"ל הו"י כשנות וצ"מ סג עיין ד' טו"ע ח"מ ט' קטט ע"פ ז' יח: קבל ב ג מ"ו שם פ"ה ה' ג סג שם טו"ע ח"מ ט' ע"פ י: קלד ד ה מ"ו שם ה' ו ועיין כשנות וצ"מ סג שם טו"ע ח"מ ט' קל ע"פ י:

רבינו גרשום

חזין מערב. הא דקאמר במתני' רבין כן רבין כך לא יפרע מן הערב: צידן. במס' גיטין משה בצידן באחד שאמד לאשתו הרי זה גיטך על מנת שתביא אצטליתי ואבר אצטליתי אינו גט: רשב"ג אמר נתן דמיה והרי הוא [נט] ולית הלכתא כותיה: וראיה אחרונה. במס' סנהדרין אמר רשב"ג מה עשה זה שלא היה יפרע לו עדים ומצא עדים ולא היה יודע שיש לו ראה והביא לו ראה כ"י: כולן לשון ערבות הן. כיון שאמר לו בלשון הלוואה: כולן לשון קבלנות הן. כיון שאמר לו בלשון נתינה דנתינה היינו קבלנות כראמרי' לעיל תנה אותו על ידי ההינני קבלנות: איבעיא להו הלווה ואני קבלן. וכן כי אמר ליה תן לו ואני ערב מאי מי אזינין ערב תן לו היינו קבלנות או בחר ואני ערב ההינני ערבות: אמר רב יצחק. תפוס לשון אחרון להיבא דאמר ליה לבסוף ואני ערב היינו לשון ערבות ולהיבא דאמר לבסוף ואני קבלן היינו לשון קבלנות אע"פ דאמר מסיקא הלווה: בר מתן לו. דהיינו תנה אותו על ידי ואני אשיבנו אליך היינו קבלנות גמורה: ולא היא לא מפטר ליה מניה דמלה עד שישא מיד המלוה ליתן ללוה דהשתא לא קיבל הלוה מיד המלוה כלום להכי אין לו עליו כלום אלא הקבלן אפי' יש נכסים ללוה: מאן היה לסלקיה הווא דיינא אלא בר חנן בר אבא. דקסבר נכסויה דבזבז שנתן ערבין ליה ולא היה לו ליפרע מן הנכסים דהיינו הערב עד שיתבע מן הלוה תחלה דשמו אילו תובע הוה היה פורעו במתקום אחר: הווא ערבא דיתמי. שהיה א' ערב של אביון במלוה ששלם פה ומת האב והיה הערב ליתומין פורע החוב למלוה מנכסיו של עצמו מקמי דלודיעניהו ליתמי והיה רוצה הערב לגבות מן היתומין מה שפרע למלוה: רב פפא אמר פריעת בעל חוב. למלוה במלוה שבעל פה ואין בה קנין לא חירב הוא לפרועו כיון דאין לו שטר ולא עדות וקנין אלא מצוה היא שפרע לו הוואת מלוה על פה ואילו היה הלוה קיים ולא היה רוצה לקיים מצוה זו היו בית דין חובטין אותו עד שיאמר רוצה אני ויפרע והשתא שמת ובזין יתומין קטנים הן יתמי לאו בני מעבד מצוה גינהו עד דגדליהו והלכך לית עלייהו לפרוע לא למלוה ולא לערב כלום ולא פריעי ליה לזהו ערב כלום אבל אי היה בשטר היו מחויבין לפרוע: ורב הונא בריה דרב יהושע. אמר להכי לא פריעי יתמי כלום לערב דאימור אביהן קמי דמת שמו אתפסיה צורי למלוה כשעור

רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה. אחד ערב ואחד קבלן לא יפרע אלא מן הלוה: כשנשטנו. ולא צברייתא: חוץ מערב. משנה זו אלא יפרע מן הקבלן ואע"פ שיש נכסים ללוה כרבנן: ויודין. בני שאחוה במסכת גיטין [עד.]: וראיה אחרונה. כשנדהרין צ"פ זה בורר [לא]. שני משניות של ראה (א) זו כל זמן שמצוה ראה כו' בראשונה הלכה כמותו באחרונה אין הלכה כמותו: כולן לשון ערבות הוה יהיה לזה ואני פורע אם לא יפרע לך: סן לו. מסור הממון בידו ואני אפרענו לך אין כאן לשון הלוואה אלא שלימותיה דהאי דקאמר תן לו עבד מלוה: לשון ערבות ערבות. לא שנה קאמר הלווה וי"ש קאמר תן לו: ורב חסדא אמר כולן לשון קבלנות סן. ואפי' תן לו ואני ערב אפי' הלווה ואני פורע הלווה ואני חייב הלווה ואני נתן לך: בר מהלווה ואני ערב. דכיון דנקט לשון הלוואה ולשון ערבות אז מוסיף מכלל קבלנות: ורבא אמר כולן לשון ערבות סן. אפילו הלווה ואני קבלן תן לו ואני פורע תן לו ואני חייב דמשמע אני אפרע שצבילו אם לא יפרע הוא: בר מתן לו ואני נתן לך. וכ"ש תן לו ואני קבלן. וקיימא לן כרבא דהוא בתרא. ודוקא תן לו ואני נתן דשיניה לשון מתנה (א) משמע קבלנות שצבילותו לשון שליחה למסור הלוה ובקבלנות מאלוה שירצה יפרע וק"ל לא יתבע ערב תחלה יהוה ערבא דיתמי דפרעיה למלוה מקמי דלודיעניהו ליתמי א"ר פפא פריעת בע"ה מצוה ויתמי לאו בני מעבד מצוה גינהו ורב הונא בריה דרב יהושע אמר האימר צורי אתפסיה מאי

מקמי דלודיעניהו ליתמי כו'. מיהר לפרוע ולא הודיעם אם ירעו לפרוע לו כלום שאם היה מודיעם שמהל היו פורעין^א מיהו אם לא היו רוצים לפרוע נפרע מן הערב דהיינו אין לו נכסים ללוה דודאי אם אין לו נכסים (א) (שאין) יכול הערב לדחותו עד אחר שישיכיר עצמו ויקנה נכסים מה לי אם ידחה אותו עד שיגדלו היתומים מה לי אם ידחה אותו עד שישיכיר עצמו: (א) **ואם בתב בו התקבלתי.** שכתב בעל חוב כן גובה בשלמה לרב הונא משכמת לה בשחיבי מודה דליכא למיחש לצריי אלא לרב פפא היכי משכמת לה וא"ת אי בשחיבי מודה אפי' לא כתב התקבלתי ויש לדחות דכי לא כתב התקבלתי להכי לא גבי מיתומים דחיישי' שמה לא גבה המלוה ממנו ומשני שאני התם דלהכי כתב ליה התקבלתי דליהוי כמיה אלמס וליהוי כמלוה בשטר וכן גרס רבינו חננאל משכמת לה בשחיבי מודה ומפרש כדפרישית דאליס משוס דהוי (א) בשטרא וקשיא לו דבערין פ' שוס היתומים (דף כב: ושם) מוכח דליירי רב הונא ורב פפא במלוה בשטר דפריך התם שוס היתומים ל' יוס בשלמה לרב פפא במאי מוקי לה בשחיבי מודה אלא לרב פפא איבעית אימא כמותב אשה משוס חניא אזל צבעל חוב בשטר לא מני מוקי לה אלא מייירי ודאי אפילו בשטר ועוד קשיא כיון דמוקי מילתיה במלוה על פה א"כ אפילו בני מיעבד מלוה יינהו נמי אין לגבות מהן דטוענין ליורש שפרע שהאז היה נאמן לומר פרעתי ואפילו גדולים יינהו פטורין מהאי טעמא ועוד מאי משני דלהכי כתב ליה התקבלתי דהוי כמלוה בשטר מה יש לו לכתיבת המלוה להועיל לערב לגבות מיתמי מאחר שהלוה לא כתב כלום והיה נראה לפרש דאם כתב

צו התקבלתי גובה היינו אם כתב בשטר התקבלתי מן הערב שכן כתב הלוה גם לערב בתוך השטר יפוט כמו לדוחקו ולפטרו לשלם חובו למלוה אף אם לא יתבענו המלוה עדיין גובה בשלמה לרב הונא בריה דרב יהושע יחא דליהו חייש לצריי והכא ליכא למיחש לצריי דכיון שכתב גם לערב התקבלתי ועשאו כמלוה לתבעו מעצמו אין רגיל להתפס כררי למלוה אזל צרישא אינו גובה משוס דחייש לצריי דלמא אתפסיה למלוה ואע"פ שיש ערב וזה אין לחוש בכתב לו התקבלתי דלמא אתפסיה צריי לערב שאין רגילות להתפס ליה צריי כדאמרין לקמן דבעובד כוכבים ליכא למיחש לצריי אלמא אין מתפסיע לערב דאם כן ניחוש שמה התפסיע לערב ואפילו למאן דפריך אדרבה כו' (א) אי לאו דאתפסיע צריי לערב לא הוה מקבל לערב כפ"י בקונטרס הכא מיהא לא מתפסיע לא למלוה ולא לערב אלא לרב פפא קשיא הא לאו בני מיעבד מצוה גינהו שאני התם דלהכי כתב לו התקבלתי שיהא לו כח לגבות מן היתומים ושעבד

דקיי"ל לקמן בפירקין [קעו]. מלוה על פה גובה מן הירושין הני מילי כגון דשמתוהו ומית בשמתיה אי נמי כשחייב מודה. ופסקין לקמן [ע"ב] הלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר דלא חיישין למימר יתמי לאו בני מיעבד מצוה גינהו אלא בכל חוב שאנו יודעין שלא פרעו אביהן בחיי או שאין אנו יודעין אלא שאמר אביהן תנו נותנין דפסקין צעריין [כג.]: ואין ממתניין עד דגדלי כדשלחו מתם דהלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע [ע"ב]. ורבא נמי דפסק צעריין (סג): הלכתא דאין נוקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רביית אוכלת בהן ואם אמר תנו נותנין נראה צעירי דלא פליג אדרב הונא (י) כיון דחייב מודה כמאן דאמר תנו דמי ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי רב הונא איירי בחייב מודה אף על גב דלא אמר תנו ורבא איירי בצומר תנו אף על גב דאין חייב מודה וכל הני גבייתן ממקרקעי דיתמי. ונראה צעירי דבזמן הזה דליכא מקרקעי כל כך אע"ג דקיי"ל [כחכות כג]. מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבע"ח בזמן הזה דינס לגבות ממטלטלי דשק להון אצוהון כמו שתקנו הגאונים כמותב אשה דפסקין הלכתא ממקרקעי ולא ממטלטלי ואפילו הכי נהגו לגבות ממטלטלי ומציא אני ראה מההוא דכתבות (דף סו.) דלרנקי דמחוחא דאשה גובה כמותב מהם משוס דאסמכתיהו עלייהו והוא הדין לבעל חוב דגבי מטלטלי דיתמי היכא ידיע לנו שאביהן היה חייב לזה וכן הלכה למעשה דהא אמרינן לקמן [קעו]. מלוה על פה גובה מן היתומים כדי שלא תגעול דלת צפני לזין ואי ממטלטלי דשק להון אצוהון לא גובה אין לך נעילת דלת גדול מזה דהא לא שכיחי לן מקרקעי:

מאי

כלום אבל אי היה בשטר היו מחויבין לפרוע: ורב הונא בריה דרב יהושע.